

Raads Voorstel

Gemeente Brummen

Ons kenmerk : RV17.0053
Programma(s) :
Portefeuille(s) : Duurzaamheid
Onderwerp : Lening IJsselwind

AAN DE GEMEENTERAAD

Brummen, 26 september 2017

Wij stellen voor te besluiten om:

1. Het project van IJsselwind een economische activiteit betreft in het kader van het algemeen belang,
2. Aan IJsselwind B.V. een lening te verstrekken van €58.333
3. De uitwerking van de voorwaarden aan het college over te laten

Inleiding

De lokale energiecoöperatie BrummenEnergie heeft samen met LochemEnergie, ZET (Zutphen) en EnergieRijk Voorst IJsselwind B.V. opgericht voor de ontwikkeling van windmolens nabij de Mars / Twentekanaal. Naast lopende verduurzamingsprojecten door deze energiecoöperaties afzonderlijk, hebben zij in dit burgerinitiatief de krachten gebundeld om samen windenergie voor de regio te realiseren. Dit op weg naar een energieneutrale regio in 2030.

Het initiatief IJsselwind omvat het plaatsen van windmolens, het oprichten van een gebiedsfonds, en het aanbrengen van landschappelijke verbeteringen. Inwoners krijgen de kans om in de windmolens te participeren en een deel van de opbrengsten worden ingezet voor maatschappelijke doeleinden en vloeien terug naar het gebied.

Op 17 januari 2015 heeft IJsselwind B.V. aan de gemeenten Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen verzocht om financiële ondersteuning van het initiatief windmolenpark De Mars/Twentekanaal voor in totaal € 233.333 (dat betekent € 58.333 per gemeente). In het kader van de voorfinanciering is een model besproken waarin de financiering evenredig is verdeeld over IJsselwind B.V. (vier coöperaties gezamenlijk), provincie Gelderland en de gemeenten gezamenlijk in de vorm van een risicodragende lening. De financiering is verzocht om een haalbaarheidsonderzoek uit te laten voeren.

De gemeente Voorst heeft besloten om niet actief betrokken te zijn en geen financiering te verstrekken aan IJsselwind BV. Het verzoek van IJsselwind BV om een voorfinanciering van €58.333 aan de overgebleven gemeenten bleef staan. In reactie daarop is in overleg met de gemeenten Lochem en Zutphen besloten om gezamenlijk IJsselwind te faciliteren. In het bestuurlijk overleg tussen de gemeenten Lochem, Zutphen en Brummen is besproken dat het draagvlakonderzoek –als onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek- uitgevoerd dient te worden in opdracht van de gemeenten Lochem, Zutphen en Brummen. De kosten voor dat onderzoek komen ten laste van het financieringsverzoek van IJsselwind. De gemeenteraad is via diverse memo's en twee gezamenlijke raadsbijeenkomsten op de hoogte gehouden van de voortgang en uitkomsten van het draagvlakonderzoek.

Haalbaarheidsonderzoek

IJsselwind heeft het totale haalbaarheidsonderzoek afgerond. Het haalbaarheidsonderzoek bestaat uit de mer, de businesscase/ participatiemodel en het draagvlakonderzoek. Op basis van het haalbaarheidsonderzoek hebben de vier energiecoöperaties ieder in hun eigen algemene ledenvergadering een besluit genomen over het haalbaarheidsonderzoek. BrummenEnergie, EnergieRijk Voorst en ZutphenEnergie hebben unaniem met het haalbaarheidsonderzoek ingestemd. LochemEnergie heeft ook ingestemd maar niet unaniem.

Op basis van de besluitvorming van de vier ledenvergaderingen van de energiecoöperaties heeft IJsselwind BV besloten om door te gaan met het plan IJsselwind, en dus twee windmolens te ontwikkelen nabij de Mars/ Twentekanaal. Voor het uitvoeren van dit besluit vraagt IJsselwind B.V. (Brief 24 juli 2017 kenmerk 17.007372) een vervolgbijdrage in de vorm van een lening aan de gemeente Brummen. De gemeente Lochem heeft in verband met het ontbreken van draagvlak onder de direct omwonenden besloten geen financiering in de vorm van een lening te verstrekken.

Argumenten

1.1 De lening is conform de Wet Markt en Overheid.

Het verstrekken van een leningen is een economische activiteit. In de Wet Markt en Overheid is het aanbieden van goederen en diensten op de markt wettelijk gereguleerd. De belangrijkste regel is dat de gemeente dergelijke activiteiten wel mag aanbieden maar in beginsel de afnemer minimaal de integrale kostprijs van die economische activiteiten in rekening moet brengen. Het verstrekken van leningen aan burgers en (maatschappelijke) organisaties in het kader van maatregelen ten behoeve van duurzaamheid en het anticiperen op klimaatverandering zien wij als een economische activiteit in het kader van het algemeen belang. Zowel het rijk als de gemeente nemen maatregelen om duurzaamheid te stimuleren. De Stimuleringslening vormt de ondersteuning aan de bijdrage in het kader van het algemeen belang.

1.2 De lening is niet opgenomen in de begroting

Vanuit het Koersdocument Duurzame Energie is het onderzoeken van de mogelijkheden tot het verstrekken van een lening aan IJsselwind opgenomen. Daarvoor is in oktober 2016 het Treasurystatuut aangepast. Artikel 3, lid 2, van het Treasurystatuut is opgenomen dat de gemeente alleen leningen mag verstrekken of garanties afgeven als er in de uitvoering van een publieke taak een gemeentelijke samenwerking met derden plaatsvindt of als er in de uitvoering van een publieke taak een substantieel publiek belang wordt gediend. Voor het verstrekken van de financiering is de raad budgetgever.

2.1 Het initiatief draagt bij aan de doelstelling energieneutraal in 2030

Via IJsselwind zet BrummenEnergie groene stroom op het net. De inwoners van de gemeente Brummen kunnen door het afnemen van stroom via BrummenEnergie verzekeren van eigen groene stroom. Het initiatief draagt bij aan het verduurzamen van de gemeente Brummen en het doel om energieneutraal te worden in 2030. De nu geplande windmolens van het burgerinitiatief zullen naar schatting een hoeveelheid stroom leveren die gelijk staat aan het verbruik van 5400 tot 6750 huishoudens. Als we daarvan ¼ deel toerekenen aan het Brummense initiatief, dan zorgt dat voor schone energie voor 1350 tot 1685 huishoudens. Uitgaande van 9000 huishoudens in de gemeente is dat ongeveer 15 tot 19% van alle huishoudens. Dat is een behoorlijke stap in de goede richting. Het betekent een vermindering van CO₂-uitstoot van ongeveer 2760 ton (138.000 bomen moeten daarvoor één jaar groeien om de CO₂-uitstoot van grijze stroom op te kunnen nemen.)

2.2 Het initiatief sluit aan bij gemeentelijk doelstelling voor het faciliteren en verbinden van initiatieven

In het programma Wij Werken voor Brummen is aangegeven dat er veel kennis, ervaring en daadkracht in de gemeente Brummen is waarvan gebruik kan worden gemaakt. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen en willen veel vraagstukken oppakken/zelf oplossen. We willen die dan ook ruimte geven. BrummenEnergie heeft op basis hiervan een belangrijke positie in het verduurzamen van de gemeente. De gemeente ondersteunt initiatieven tot het winnen van hernieuwbare energie. Het initiatief van de BrummenEnergie en IJsselwind sluit bij deze doelstellingen aan.

2.3 Het is geen commercieel plan, de revenuen komen ten goede aan maatschappelijke doelen

Met de opbrengsten wil men meer duurzame energieprojecten tot stand brengen en een deel voor plaatselijke maatschappelijke doelen aanwenden. Het is geen commercieel plan. Daarnaast hebben de participanten van BrummenEnergie de mogelijkheid om te investeren in IJsselwind en daarmee duurzame energie te ontvangen. Hoewel de energie op Zutphens grondgebied wordt opgewekt vloeit er energie terug naar de gemeente Brummen waarmee BrummenEnergie projecten kan uitvoeren voor het verduurzamen van de gemeente Brummen.

2.4 De keuze van IJsselwind BV voor de Mars/Twentekanaal is te begrijpen

IJsselwind BV omvat de vier energiecoöperaties waarbij voor een locatie is gekozen dat wordt gekarakteriseerd door industriële ontwikkeling en infrastructuur. Hier liggen dan weer kansen om vanuit het project de landschappelijke inrichting te versterken. Daarnaast sluit dit gebied aan bij de bestaande

windmolens. Verder is de locatie geschikt, omdat deze ligt op een knooppunt van de vier gemeenten en de daarbinnen werkzame energiecoöperaties.

2.5 Er is een draagvlakonderzoek uitgevoerd en er is steun voor het plan.

De gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen hebben bureau Enneüs een draagvlakonderzoek laten uitvoeren. Daarbij zijn huishoudens uit de vier gemeenten binnen een straal van 5 kilometer om de geplande windmolens geraadpleegd.

Uit het onderzoek blijkt dat 84% van de direct omwonenden (tot 750 meter van de geplande windmolens) tegen het initiatief is. Onder indirect omwonenden (inwoners die tussen 750 en 5.000 meter van de geplande windmolens wonen) zijn er grote verschillen tussen de gemeenten Brummen, Zutphen en Voorst enerzijds en de gemeente Lochem anderzijds. In Brummen is met 60% steun duidelijk meer draagvlak onder indirect omwonenden. Meest genoemde voordelen zijn de groene, duurzame energie die wordt opgewekt en het feit dat het een lokaal initiatief betreft. De nadelen gaan vooral over de aantasting van het landschap en twijfels over het milieurendement. Een gedetailleerd verslag is bijgevoegd in bijlage 3.

Uit deze resultaten concluderen wij dat er steun is voor 'het plan IJsselwind' en er draagvlak bestaat voor het initiatief.

2.6 Er is sprake van een sluitende businesscase.

IJsselwind heeft een businesscase opgesteld. In de onderzoeken is uitgegaan van en gerekend met drie hoogten voor de beoogde molens. De financiële exploitatie is sluitend voor windmolens met een tiphoogte van 150 of 170 meter. Hoe hoger de molen, hoe hoger het rendement. De laagste variant met een tiphoogte van 130 meter is financieel niet dekkend. De tiphoogte van de bestaande molens is 120 meter.

2.7 Het Waterschap Rijn en IJssel en de provincie Gelderland dragen ook bij aan IJsselwind

Het Waterschap Rijn en IJssel wil binnen het zoekgebied van IJsselwind een windmolen oprichten. Het college van dijkgraaf en heemraden heeft aangegeven dat aansluiting is gezocht en er afspraken zijn gemaakt over reeds gemaakte en nog te maken kosten. De provincie Gelderland heeft bijgedragen aan de voorfinanciering IJsselwind, evenals de leden van de energiecoöperaties.

3.1 Er zal een overeenkomst met IJsselwind opgesteld worden na het besluit

De voorwaarden in de overeenkomst hebben betrekking op de aflossing. De gehele aflossing van de lening kent in dat document een uiterlijke aflossingstermijn in een concept is een termijn opgenomen van vijf jaar of zoveel eerder als financiering zeker is gesteld waaronder het moment dat een SDE-beschikking is verkregen en de bankdocumentatie is verkregen. Deze voorwaarden dienen nader te worden uitgewerkt in een overeenkomst en die overeenkomst wordt door het college opgesteld.

kanttekeningen

1. Wat gebeurt er als niet alle gemeenten verdere voorfinanciering willen verstrekken?

IJsselwind heeft de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen verzocht om verdere voorfinanciering. De gemeente Lochem heeft besloten geen vervolg financiering in te stellen in verband met de uitkomsten van het draagvlakonderzoek. IJsselwind BV heeft aangegeven dit deel op te kunnen vangen nu ook het Waterschap Rijn en IJssel een windmolen wil gaan ontwikkelen op dezelfde locatie. De provincie Gelderland hecht veel waarde aan het proces zoals dat tot nu toe is verlopen en heeft te kennen gegeven dat de bijdrage in voorfinanciering van de gemeente Brummen en Zutphen niet anders worden door het besluit van de gemeente Lochem en in eerder stadium de gemeente Voorst. De provincie heeft ook een deel voorgefinancierd en staat zij mede gezien de haar door het Rijk opgelegde taakstelling niet onwelwillend tegenover het verstrekken van verdere voorfinanciering maar geeft wel aan dat dit vanuit het proces zoveel mogelijk vanuit de gemeenten moet worden gefinancierd.

2. De Elektriciteitswet heeft een dwingende mogelijkheid in zich om windenergie te realiseren.

Het Rijk heeft in de Elektriciteitswet 1998 opgenomen dat een provincie, in geval een gemeente weigert om een bestemmingsplan tot de realisatie van windmolens vast te stellen, een inpassingsplan moet vaststellen als een initiatiefnemer de provincie daarom verzoekt en het plan aan wet- en regelgeving voldoet.

IJsselwind en het Waterschap kunnen het verzoek bij de provincie indienen. Indien zij afzien van de oprichting van de Windmolens is het mogelijk dat een commerciële partij een dergelijk verzoek bij de

provincie indient. De voordelen van de huidige oprichting van de windmolens voor de coöperaties, de inwoners en het lerende proces zullen daardoor verdwijnen.

3. Aan het verstrekken van de lening zitten risico's

Wanneer het niet tot realisatie komt van de windmolens kan het zijn dat de lening niet of slechts gedeeltelijk kan worden terugbetaald. Ook indien IJsselwind niet meer in staat is de lening af te lossen loopt de gemeente Brummen een risico dat de lening niet meer terugbetaald wordt. Dit betreft bijvoorbeeld de reeds gemaakte kosten voor onderzoeken. Met de gemeente Zutphen en IJsselwind worden afspraken gemaakt over wie welke kosten draagt in geval van stopzetting van het project. Het uiteindelijke financiële nadeel komt ten laste van het jaarresultaat van de gemeente.

Burgerparticipatie

Dit proces is tot stand gekomen doormiddel van burgerparticipatie. Binnen de regio is het project Met Frisse Wind gedraaid. Voor de gemeente Brummen kwam naar voren dat op het oog logische locaties relatief lastig te ontwikkelen zijn. Het project met Frisse Wind heeft voor de gemeente Brummen als uitkomst dat in een bosrijke omgeving de mogelijkheid groot is. Door het initiatief te ondersteunen kan ook geleerd worden van het proces.

Advies adviesorganen

-

Communicatie

Over het besluit wordt op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd. Zo wordt er via een (pers)bericht, in GemeenteThuis, op onze website en in sociale media aandacht aan geschonken.

Financiële toelichting

De gemeente Brummen heeft 1/3 deel bijgedragen aan het draagvlakonderzoek. De gemeentelijke bijdrage in het onderzoek is in eerste instantie geschat op €10.000. De werkelijke kosten bedragen €15.000 en dat verschil is te verklaren in de uitvoering van het onderzoek en de keuze voor een evenredige verdeling onder de gemeenten. De dekking voor het draagvlakonderzoek is verkregen uit het fonds duurzaamheidsreserve. Door IJsselwind is besloten de ontwikkeling verder te brengen. Daarvoor vraagt IJsselwind van een financiering € 58.333 als lening om de ontwikkeling verder te brengen. De kosten van het draagvlakonderzoek waren € 15.000 en zijn in dit bedrag verdisconteerd. Na toekenning van de lening wordt de €15.000 in rekening gebracht en wordt de overige financiering € 58.333-€15.000= €43.333. De lasten voor de begroting zijn de rentelasten ingeval de gemeente over onvoldoende liquide middelen beschikt om het bedrag te storten. Voor het rentepercentage wordt aangesloten bij het rentepercentage van de Stimuleringslening van de gemeente Brummen en wordt bepaald in de voorwaarden

Juridische grondslag

Koersdocument Duurzame Energie
Artikel 160, eerste lid onder e, van de Gemeentewet
Artikel 3 van het Treasurystatuut Gemeente Brummen 2016
Artikel 25h, vijfde en zesde lid van de Mededingingswet

Inkoop en aanbesteding

-

Uitvoering

Na positieve besluitvorming zal een overeenkomst tot het verstrekken van een lening worden gesloten, waarin de diverse voorwaarden worden bepaald, zoals de terugbetalingsregeling.

Stukken ter vaststelling:

1. Concept raadsbesluit RB17.0048

Stukken ter informatie:

1. Collegebesluit d.d. 26 september 2017 inclusief bijlagen.

Burgemeester en wethouders van Brummen,

M. Klos
secretaris

A.J. van Hedel
burgemeester